

STATUTY 265-286

SZKOLNICTWO KATOLICKIE

A. STATUS SZKOLNICTWA KATOLICKIEGO

Prawo do edukacji katolickiej

265. Kościołowi przysługuje prawo zakładania i prowadzenia szkół różnych specjalności, rodzajów i stopni, a także kierowania nimi (por. kan. 800 § 1; 802). Szkoły i przedszkola katolickie, prowadzone przez Kościół lub przez inne podmioty, są ważnymi ośrodkami formacji intelektualnej i moralnej młodego pokolenia oraz pomocą w wypełnianiu wychowawczego obowiązku rodziców (por. kan. 796). Na terenie Diecezji Siedleckiej, wyłącznie Biskup Siedlecki ma prawo ocenić, czy szkoła spełnia kryteria wymagane do założenia i używania w jej nazwie przymiotnika „katolicka” (kan. 803 § 1). Biskup może także już istniejącą szkołę uznać za katolicką na uzasadnioną prośbę organu prowadzącego. On też, w zgodzie z normami wyższych władz kościelnych, ma prawo wydawać przepisy dotyczące ogólnej struktury szkół katolickich i czuwać nad właściwym ich funkcjonowaniem (por. kan. 806). Szkole katolickiej, której działanie przestaje być zgodne z zatwierdzonym statutem szkoły, może być odebrane prawo używania tytułu „katolicka”.

266. Zgodnie z prawem oświatowym szkoła w Polsce może być publiczna lub niepubliczna, a wśród szkół niepublicznych są też takie, które mają uprawnienia szkoły publicznej (por. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r., Prawo Oświatowe art. 8, 168-182). Szkoły katolickie w Diecezji Siedleckiej są szkołami publicznymi lub też szkołami niepublicznymi, o uprawnieniach szkół publicznych. Katolickie przedszkola i katolicka bursa są niepubliczne.

267. Należy z troską rozwijać szkolnictwo katolickie, dbać o wysoki poziom kształcenia i zachęcać rodziców do posyłania swoich dzieci do przedszkoli i szkół tego typu. Rodzice bowiem mają obowiązek wybierać takie szkoły, które najlepiej pozwolą im wypełnić zadania pierwszych wychowawców chrześcijańskich (por. DWCH 6; kan. 798; KKK 2229). Przekonywanie rodziców do wyboru szkół katolickich i późniejsza z nimi współpraca na polu wychowawczym, może jednak okazać się zadaniem niełatwym, z uwagi na pewne zaszłości historyczne i dokonujące się obecnie przemiany mentalnościowe (por. 2 PSP s. 55).

268. Szkoły katolickie opierają swoją ofertę edukacyjno-wychowawczą na chrześcijańskiej wizji człowieka i świata. Są one miejscem integralnego wychowania, ewangelizacji, inkulturacji, prowadzenia dialogu i winny zapewniać syntezę między kulturą i wiarą oraz wiarą i życiem. Stąd też szczególnie miejsce w szkołach katolickich zajmuje nauczanie religii. Jest ono nie tylko obowiązkowe, ale też stanowi ośrodek całego procesu wychowania. Podwoje szkół katolickich są otwarte dla wszystkich, którzy zaakceptują i przyjmą tę ofertę programową, z podkreśleniem, że głównym zadaniem takich szkół jest formowanie katolików świadomych swego powołania i miejsca w Kościele i we współczesnym społeczeństwie (por. DKKKwP 94n.).

269. Szkoły katolickie są pełnoprawnymi placówkami w systemie edukacji i podlegają regulacji państwowego prawa oświatowego. Przepisy tego prawa stosuje się szczególnie w odniesieniu do realizowania podstawy programowej zajęć edukacyjnych, wystawiania druków i świadectw szkolnych, a także do korzystania z dotacji i subwencji otrzymywanej ze strony państwa (por. 2 PSP s. 54). Szkoła katolicka powinna zapewnić uczniom przynajmniej taki poziom kształcenia, jaki jest realizowany w innych szkołach tego samego typu (por. kan. 806 § 2).

Wymagania wobec pracowników szkoły katolickiej

270. Realizacja celów, dla których szkoły katolickie są powoływane do życia, zależy przede wszystkim od nauczycieli. W szkole katolickiej nauczyciele powinni odznaczać się gruntownym wykształceniem i odpowiednimi kwalifikacjami, wysokim poziomem moralności, uporządkowanym życiem osobistym i ludzką dojrzałością (por. DWCH 8; kan. 803 § 2). Są też wezwani do kierowania się w swojej pracy i w swoim życiu nauczaniem Kościoła. Mają być świadkami szczerzej wiary i jej apostołami.

271. Nauczyciele szkół katolickich nie ograniczają swojej posługi jedynie do rzetelnego przekazywania wiedzy z danej dziedziny, ale identyfikując się z misją szkoły wspierają swoich uczniów w nabywaniu sprawności pozwalających im żyć w ewangelicznej prawdzie i miłości. Ważnym obowiązkiem tych nauczycieli jest stała integralna formacja.

272. Szczególne zadania w szkołach katolickich spoczywają na dyrektorach, którymi przeważnie są prezbiterzy, ale mogą też być osoby życia konsekrowanego lub wierni świeccy. Osoby kandydujące na urząd dyrektora szkoły katolickiej, oprócz wymogów kościelnych, powinny też spełniać wymagania stawiane przez prawo oświatowe. Mają to być nauczyciele mianowani, posiadac

aktualną wyróżniającą ocenę pracy i zdobyć wcześniej kwalifikacje w zakresie zarządzania oświatą.

273. Dyrektora szkoły katolickiej prowadzonej przez Diecezję powołuje Biskup Siedlecki spośród kandydatów spełniających wspomniane wymagania i po zapoznaniu się z opinią Wydziału Nauczania Katechetycznego. Dyrektora szkoły katolickiej prowadzonej przez inny podmiot niż Diecezja Siedlecka, powołuje jej organ prowadzący. Zaleca się, aby powierzenie funkcji dyrektora takiej szkoły odbywało się po wcześniejszych uzgodnieniach organu prowadzącego z Biskupem Siedleckim.

274. Dyrektor dobiera i zatrudnia nauczycieli oraz pracowników niepedagogicznych, zarządza szkołą we wszystkich obszarach jej działania: przeprowadza rekrutację uczniów, prowadzi nadzór pedagogiczny, planuje i realizuje gospodarkę finansową szkoły.

275. Pracownicy niepedagogiczni zatrudniani w szkole katolickiej powinni spełniać wymagania określone dla ich funkcji służbowych i stanowisk pracy wprawie oświatowym (chodzi m.in. o przygotowanie zawodowe, stan zdrowia, odpowiedzialność dyscyplinarną i karną). Wymaganiami, którym mają sprostać pracownicy administracji i obsługi, jest przede wszystkim respektowanie nauki Kościoła katolickiego, kierowanie się katolickim systemem wartości i gotowość do stałej formacji własnej, także przez uczestnictwo w spotkaniach formacyjnych, organizowanych dla społeczności szkoły.

Kształtowanie i promocja właściwego oblicza szkoły katolickiej

276. Społeczny odbiór szkoły katolickiej jest ściśle związany z pełnieniem przez nią misji oraz podejmowaniem szczegółowych zadań wobec dzieci i młodzieży, wobec rodziny, społeczeństwa i Kościoła. Należy więc dokładać starań, aby:

- a) zapoznać społeczność lokalną z ideą, charakterem i specyfiką wychowania oraz kształcenia, właściwymi dla szkolnictwa katolickiego;
- b) dostarczyć rodzicom i uczniom informacji dotyczących oferty szkoły (dydaktycznej, wychowawczej, formacyjnej i opiekuńczej);
- c) uzyskać zaufanie i przychyłność środowiska lokalnego budując prawdziwy wizerunek szkoły katolickiej poprzez ofiarną i pokorną pracę dyrekcji, prefekta, nauczycieli oraz pracowników niepedagogicznych, a także samych uczniów.

277. Szkoły katolickie najlepiej ukazują swoją eklezjalność i katolickość, gdy aktywnie włączają się w życie Kościoła. Chodzi tutaj między innymi o:

- a) celebrowanie sakramentów świętych i przeżywanie we wspólnocie szkolnej wydarzeń roku liturgicznego;
- b) udział w skierowanych do dzieci i młodzieży przedsięwzięciach duszpasterskich Kościoła powszechnego i Kościoła w Polsce (Światowe Dni Młodzieży, Spotkania Młodych w Lednicy i inne), jak również Kościoła diecezjalnego (Jerycho Młodych w Pratulinie, koczowisko, olimpiady, konkursy, spotkania, koncerty, obchody okolicznościowe, uroczystości);
- c) współpracę z diecezjalnymi mediami katolickimi (m.in. z Katolickim Radiem Podlasie, z Echem Katolickim, ze stroną internetową Diecezji, z portalem regionalnym Podlasie24.pl);
- d) włączanie się w życie parafii, na terenie której funkcjonuje szkoła (przynależność uczniów do różnych grup działających w parafii, włączanie się w akcje religijne i charytatywne, udział w pielgrzymkach, spotkaniach modlitewnych, czuwaniach, adoracjach, rekolekcjach);
- e) działania na rzecz parafii pochodzenia uczniów (udział w uroczystościach parafialnych, przekazywanie krótkich informacji, zapraszanie księży proboszczów na uroczystości szkolne).

278. Należy uwrażliwiać uczniów szkół katolickich oraz ich rodziców na potrzebę prezentowania dobrego obrazu swojej szkoły i utożsamiania się z jej życiem. Takie świadectwo musi być wszakże oparte na prawdzie. Dlatego też dyrekcja, grono pedagogiczne, uczniowie i wszystkie osoby tworzące szkolną społeczność winny uznać za niezbędne:

- a) podejmowanie stałej troski o wysoki poziom swojej szkoły i jej walory ze względu na promowany system wartości oraz standardy edukacyjne i wychowawcze;
- b) wypracowanie bogatej oferty edukacyjnej;
- c) zapewnienie uczniom możliwości wszechstronnego rozwoju oraz poczucia bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego;
- d) kultywowanie tradycji i ceremoniału szkolnego, a także utrzymywanie więzi z absolwentami i emerytowanymi nauczycielami;
- e) zapewnienie dobrych warunków lokalowych oraz nowoczesnych pomocy szkolnych;
- f) wsłuchiwanie się w opinie i uwagi rodziców (zapraszanie ich na indywidualne spotkania z wychowawcami), organizowanie dla nich spotkań formacyjnych, prelekcji, wykładów, warsztatów, zapraszanie na uroczystości

szkolne i inne spotkania, włączanie w przygotowania różnych szkolnych przedsięwzięć, akcji i inicjatyw;

- g) organizowanie dni otwartych szkoły, przygotowywanie stoisk szkolnych podczas lokalnych spotkań bądź targów edukacyjnych;
- h) przekazywanie informacji o szkole, jej ofercie i wydarzeniach za pośrednictwem lokalnych mediów, a także redagowanie szkolnej gazetki i dystrybucja wśród społeczności szkolnej i lokalnej oraz prowadzenie szkolnej strony internetowej i profilu szkoły na portalach społecznościowych;
- i) zaznaczenie obecności uczniów i pocztu sztandarowego szkoły podczas ważnych uroczystości lokalnych i obchodów świąt państwowych;
- j) zapraszanie przedstawicieli władz samorządowych, dobrodziejów oraz mediów na uroczystości i akcje szkolne, podejmowanie współpracy z różnymi instytucjami oraz ośrodkami kulturalnymi i naukowymi oraz ze szkołami zagranicznymi (wymiana uczniów i nauczycieli);
- k) branie udziału w programach organizowanych przez MEN, Kuratorium Oświaty, Ośrodki Doskonalenia, a także w konkursach, zawodach, przeglądach, turniejach i innych akcjach organizowanych w regionie;
- l) podejmowanie szeroko pojętego wolontariatu oraz akcji charytatywnych na rzecz osób potrzebujących (również we współpracy z Caritas, z Ośrodkami Pomocy Społecznej i z innymi).

B. KOŚCIÓŁ SIEDLECKI W SŁUŻBIE EDUKACJI KATOLICKIEJ

Troska Biskupa Siedleckiego

279. Troska Biskupa o szkoły katolickie zawiera się w jego ogólnej posłudze pasterskiej, obejmującej także edukację katolicką. Biskup zabiega więc o powstawanie w Diecezji szkół katolickich, w których wychowanie przepojone będzie duchem chrześcijańskim (por. kan. 802). Swoją troskę o rozwój szkolnictwa katolickiego realizuje poprzez podejmowanie decyzji o założeniu nowej szkoły katolickiej, dla której jest organem założycielskim, wyrażanie zgody na założenie szkoły katolickiej przez inne podmioty, bądź uznawanie za katolicką szkoły już istniejącej.

280. Do Biskupa Siedleckiego należy czuwanie nad działalnością wszystkich przedszkoli i szkół katolickich istniejących w Diecezji. Jest on odpowiedzialny za poziom wychowania i nauczania w tych placówkach, za dobór kadr kierowniczych i w pewnej mierze również grona nauczycielskiego oraz za przeprowadzanie w nich wizytacji (por. kan. 806).

281. W odniesieniu do szkół katolickich prowadzonych przez Diecezję Biskup Siedlecki nadaje statut i zatwierdza w nim zmiany, powołuje i odwołuje dyrektora, nagradza i wyróżnia dyrektorów i nauczycieli. Występuje też do władz oświatowych z wnioskami o nagrody i odznaczenia państwowe dla dyrektorów, a na wnioski o nagrody i odznaczenia dla nauczycieli daje *nihil obstat*. Biskup uczestniczy ponadto w doniosłych wydarzeniach i koordynuje wzajemną współpracę szkół katolickich.

282. W realizacji zadań dotyczących edukacji katolickiej Biskupowi Siedleckiemu pomaga Wydział Nauczania Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Siedleckiej. Biskup mianuje swego delegata ds. szkół katolickich spośród kierownictwa Wydziału. Może też powołać Diecezjalną Radę Szkół Katolickich, do której należałyby przedstawicielstwa wszystkich katolickich szkół i innych katolickich placówek oświatowych działających w Diecezji.

Rola Wydziału Nauczania Katechetycznego

283. Wydział wypełnia następujące zadania:

- 1) w odniesieniu do szkół katolickich prowadzonych przez Diecezję:
 - a) przygotowuje projekt statutu każdej nowo powstającej szkoły i przed-szkola katolickiego;
 - b) przygotowuje pisma do jednostek samorządu terytorialnego, dotyczące wpisu do rejestru szkół i placówek;
 - c) troszczy się o aktualizowanie statutów w związku ze zmianami w prawie oświatowym (w razie potrzeby przeprowadza w tej sprawie stosowne konsultacje);
 - d) czuwa nad aktualnością wszystkich obowiązujących dokumentów zgodnie z prawem oświatowym w Polsce i zarządzeniami Biskupa Siedleckiego;
 - e) opiniuje w zakresie wymagań formalno-prawnych kandydatury na stanowiska dyrektorów szkół, następnie ocenia ich pracę i występuje z wnioskami o przyznanie nagród, medali i odznaczeń państwowych;
 - f) prowadzi procedurę awansu zawodowego nauczycieli kontraktowych zatrudnionych w szkołach katolickich, a ubiegających się o awans na stopień zawodowy nauczyciela mianowanego;
 - g) nadzoruje procedurę prowadzącą do nadania szkole imienia jakiejś osoby kościelnej;
 - h) zatwierdza arkusz organizacji szkoły na każdy rok szkolny;

- i) rozpatruje skargi i wnioski rodziców lub pełnoletnich uczniów;
 - j) przeprowadza - na zlecenie Biskupa - wizytacje szkół katolickich;
 - k) podejmuje współpracę z właściwymi organami nadzoru pedagogicznego, z jednostkami samorządu terytorialnego i z Ośrodkami Doskonalenia Nauczycieli;
 - l) bierze udział w uroczystościach szkolnych.
- 2) w odniesieniu do szkół katolickich prowadzonych przez inne podmioty niż Diecezja:
- a) nadzoruje procedurę nadawania szkole imienia osoby kościelnej, w razie wpłynięcia takiej prośby;
 - b) współpracuje z organami prowadzącymi te szkoły;
 - c) na zlecenie Biskupa przeprowadza wizytacje tych szkół;
 - d) bierze udział w uroczystościach szkolnych.

Współpraca dla dobra szkolnictwa katolickiego

284. Każda szkoła katolicka jest dobrem wspólnym i dziełem powstałym ze wspólnego trudu. Cała wspólnota diecezjalna powinna czuć się za nią odpowiedzialna i różne instytucje powinny wchodzić z nią we współpracę. Należy tu szczególnie mieć na uwadze współpracę z Diecezjalną Rodziną Szkół im. Jana Pawła II, z Diecezjalną Radą Szkół im. Unitów Podlaskich, z Fundacją „Dzieło Nowego Tysiąclecia”, z Fundacją „Pro Studio et Vita”, z Diecezjalną Szkołą Katechistów, ze Szkołą Nowej Ewangelizacji Diecezji Siedleckiej i ze Stowarzyszeniem „Przymierze Rodzin”.

285. Władze szkół katolickich oraz całe ich społeczności zachęca się do owocnej współpracy z parafią, na terenie której szkoła ma swoją siedzibę. Chodzi tutaj m.in. o:

- a) celebrowanie liturgii z udziałem szkolnej społeczności w kościele parafialnym;
- b) udział księdza proboszcza w uroczystościach szkolnych, a także - jeśli to możliwe - w procesie formacji nauczycieli, rodziców i uczniów;
- c) uczestnictwo społeczności szkolnej w uroczystościach parafialnych.

286. Szkoła katolicka powinna również podtrzymywać współpracę z parafiami pochodzenia swoich uczniów oraz innymi instytucjami kościelnymi, wspólnotami i osobami fizycznymi, które mogą ją wspomóc w pełnionej misji edukacyjno-wychowawczej. Należy wyrazić wielką wdzięczność wszystkim, którzy

w taką współpracę już weszli i którzy przyczynili się do powstania jej pięknych owoców. Rozwój szkolnictwa katolickiego w Diecezji Siedleckiej winien być przedmiotem stałej modlitwy wspólnoty diecezjalnej.